

METODA COEFICIENȚILOR – INSTRUMENT MANAGERIAL DE EVALUARE A ACTIVITĂȚII ÎNTREPRINDERILOR MICI ȘI MIJLOCII DIN REPUBLICA MOLDOVA ÎN CONDIȚII DE CRIZĂ

Lilia TARANENCO

Universitatea Liberă Internațională din Moldova

În teoria managerială scopul principal al gestiunii anticriză este restabilirea solvabilității întreprinderii sau soluționarea problemelor financiare. Respectiv, setul de metode manageriale anticriză este orientat anume spre restabilirea solvabilității întreprinderii. Metodele gestiunii anticriză constituie un sistem de măsuri operative de reformare a întregului proces de administrare a structurii antreprenoriale care sunt necesare pentru supraviețuirea economică în condițiile de piață, iar metoda coeficienților reprezintă instrumentul principal al analizei activității întreprinderii mici și mijlocii.

Cuvinte-cheie: metoda coeficienților, coeficientul lichidității, coeficientul asigurării cu mijloace proprii, coeficientul solvabilității, întreprinderi mici și mijlocii, metode manageriale.

COEFFICIENTS METHOD – A MANAGEMENT TOOL FOR ASSESSING THE ACTIVITY OF SMALL AND MEDIUM ENTERPRISES IN REPUBLIC OF MOLDOVA DURING A CRISIS

In theory the main purpose of management is to restore solvency crisis management of the firm or the financial problem solving. The set of crisis management methods is oriented specifically to restore the solvency of the enterprise. Crisis management is a method of operative measures to reform the entire business process management structure, necessary for the economic survival in market conditions and the method of analysis coefficients is the main tool of small and medium enterprise activity.

Keywords: coefficients method, liquidity ratio, insurance with their own quotient, solvency ratio, small and medium enterprises, management methods.

Întreprinderea modernă își desfășoară activitatea într-un mediu economic care îi oferă instrumente și posibilități de acțiune specifice, dar care o supune unor constrângeri deosebite. Conținutul și condițiile problemelor economico-manageriale la care trebuie să facă față întreprinderea, precum și soluțiile care pot fi găsite, sunt influențate și de propriile caracteristici.

Analiza sectorului întreprinderilor mici și mijlocii (IMM) în Republica Moldova indică asupra creșterii importanței și aportului adus de către întreprinderile mici și mijlocii în economia națională. Întreprinderile mici și mijlocii contabilizează aproximativ 98% din totalul întreprinderilor și reprezintă o forță motrice a dezvoltării economice pe parcursul ultimelor decade. Microîntreprinderile reprezintă 76% din numărul total al IMM-urilor. Mai mult de jumătate din angajați activează anume în acest sector al economiei și anume IMM-urile obțin peste 1/3 din veniturile din vânzări ale întreprinderilor naționale. Totuși, chiar dacă rolul social și economic al microîntreprinderilor este esențial, întreprinderile mici și mijlocii tind să fie principalele contribuabile în productivitatea și creșterea economică. În același timp, în perioada de post-criză economică politicile în domeniul IMM-urilor vor fi nevoite să susțină dezvoltarea microîntreprinderilor și să consolideze competitivitatea întreprinderilor mici și mijlocii.

Actualmente, când țara își revine de la impactul crizei financiare globale, îmbunătățirea productivității IMM-urilor ar putea contribui la încurajarea unui nou ciclu de creștere economică.

De aceea, dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii constituie un factor important în asigurarea dezvoltării durabile a economiei Republicii Moldova.

Structurile antreprenoriale mici și mijlocii reprezintă un sistem deschis care nu dispune de resurse suficiente și care depinde foarte mult de factorii mediului extern. Aceste structuri sunt nevoite să se adapteze condițiilor de piață care sunt în permanentă schimbare, de aceea întreprinderile mici și mijlocii posedă un grad înalt de flexibilitate ce le permite să reacționeze mai rapid la cerințele pieței.

În scopul asigurării stabilității întreprinderilor mici și mijlocii este recomandabil de a identifica un sistem de indicatori care să permită evaluarea activității acestora la un moment dat și de a găsi soluții pentru asigurarea unei dezvoltări durabile.

Evaluarea situației economico-financiare a întreprinderilor mici și mijlocii este necesară pentru toți cei implicați în activitatea economică. Formarea programului anticriză trebuie să fie însoțită de analiza activității economico-financiare a întreprinderii, a activelor ei, pasivelor, datoriilor debitoare și creditoare, a nivelului de asigurare cu mijloace proprii etc. Aceasta va permite identificarea cauzelor situației de criză, stabilirea metodelor de depășire a acesteia.

Analiza situației financiare și a solvabilității structurilor antreprenoriale mici și mijlocii se efectuează în baza utilizării diverselor metode de evaluare a proceselor economice în dinamică. În procesul de promovare a analizei activității întreprinderilor mici și mijlocii sunt utilizați indici financiari, calculați în baza documentelor principale de evidență contabilă. Pentru o analiză mai minuțioasă a activității întreprinderilor se folosesc rapoarte speciale de cercetare, bazate pe datele evidenței de producție și administrative.

Evaluarea reprezintă o componentă a științei manageriale și este una dintre cele mai dezvoltate și complexe în condițiile economiei de piață, fiind parte componentă a managementului financiar [1, p.103].

Efectuarea evaluării întreprinderilor mici și mijlocii este necesară nu doar atunci când întreprinderea este în degradare, ci și atunci când întreprinderea „are o bună stare de sănătate”, dar se dorește îmbunătățirea performanțelor.

Evaluarea activității întreprinderilor mici și mijlocii poate fi efectuată în baza indicatorilor analitici, care pot avea următoarele direcții de analiză financiară prezentate în Figura 1.

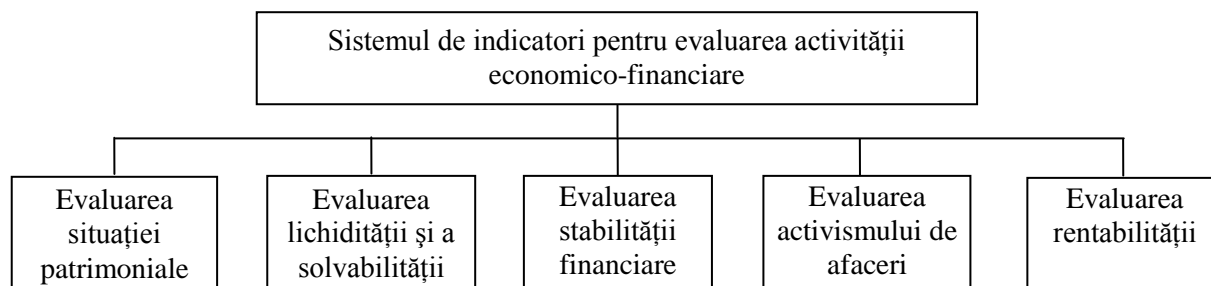

Fig.1. Indicatorii analitici calculați în baza rapoartelor financiare.

Bilanțul contabil al întreprinderii reflectă valoarea resurselor financiare ale acesteia la începutul și la finele perioadei de gestiune. Însă, această informație reflectă situația pentru o anumită perioadă de timp a activelor și pasivelor și nu întotdeauna prezintă tendințele reale viitoare ale activității întreprinderii.

Valoarea de bilanț a activelor deseori nu reflectă situația reală a întreprinderii. De aceea, pentru constatarea faptului insolvenței întreprinderii în practica autohtonă se realizează evaluarea preventivă a structurii bilanțului în scopul de a efectua analiza situației financiare a întreprinderii și de a justifica decizia administrativă privind declararea structurii bilanțului ca nesatisfăcătoare, iar întreprinderea – insolventă.

În opinia noastră, cele mai bune rezultate ale analizei economice sunt cele care aduc un diagnostic operativ al situației financiare a întreprinderii. Pe de o parte, resursele financiare constituie doar un singur aspect al activității organizației, iar, pe de altă parte, fluxul financiar stabil și puternic constituie echivalentul evaluării tuturor activităților. Absolut fiecare aspect al activității antreprenoriale se răsfrânge asupra situației financiare a companiei, ceea ce aduce un anumit rezultat în formă bănească.

De exemplu, autorul I.A. Fomin în lucrarea sa menționează că noțiunea de situație financiară a întreprinderii are un sens larg și reprezintă totalitatea subdiviziunilor funcționale ale întreprinderii exprimată în formă bănească. Falimentul sau insolvența unei întreprinderi reprezintă activitatea nesatisfăcătoare a tuturor structurilor organizaționale ale companiei [5, p.234].

Analiza situației financiare a întreprinderii arată că unii indicatori depășesc valorile standarde, iar alții sunt mai mici decât norma admisibilă.

Diferite grupuri de indicatori ating diferite procese financiare: lichiditatea – indicatorul lichidității; eficacitatea financiară – indicatorul rentabilității; mijloacele împrumutate – indicatorul stabilității financiare. Aici un rol important are analiza complexă a situației financiare a subiectului economic pe diferiți parametri ce caracterizează fiecare domeniu în parte.

Merită să fie examinată în mod separat metodologia evaluării activității financiare propusă de legislația Republicii Moldova pentru efectuarea monitorizării stării financiare a organizației și evidența solvabilității acesteia.

Metodologia dată este bazată pe calcularea indicatorilor financiari și interpretarea lor calitativă. Pentru efectuarea analizei activității financiare sunt recomandați spre aplicare 26 de indicatori:

Indicatorii recomandați sunt divizați în cinci grupe:

- indicatori generali;
- indicatori ai solvabilității și stabilității financiare;
- indicatori ai eficacității utilizării capitalului circulant (activității de afaceri), rentabilității și rezultatului financiar;
- indicatori ai eficacității utilizării capitalului fix și a activității investiționale.

Limitele utilizării acestei metodologii de evaluare a activității financiare sunt:

- inaccesibilitatea unor date necesare pentru calcularea coeficienților financiari, cum ar fi încasările brute nete și datele privind decontările întreprinderii cu sistemul fiscal și fondurile de stat nebugetare;
- lipsa normativelor și valorilor recomandate ale coeficienților;
- interpretarea neunivocă a unor indicatori (de exemplu, a indicatorului eficacității activelor pe termen lung);
- la calcularea indicatorului influențează un șir de articole cu caracter regulatoriu.

Evaluarea situației întreprinderilor mici și mijlocii în baza indicatorilor financiari se caracterizează prin anumite elemente specifice. Din punctul de vedere al managementului financiar, întreprinderile mari se deosebesc de întreprinderile mici și mijlocii. Cele mai mari deosebiri constau în posibilitatea accesului la resurse, stabilirea scopurilor, riscurilor suportate și nivelul lichidității.

Accesul la piețele financiare și bănești pentru întreprinderile mici și mijlocii este destul de dificil. De exemplu, emisiile de acțiuni pentru majoritatea întreprinderilor mici și mijlocii sunt imposibile. Obținerea unui credit este mai dificilă nu doar din motivul dobânzilor mari la aceste credite, dar și din cauza situației financiare riscante a întreprinderii și lipsei istoriei creditare.

Întreprinderile mici și mijlocii sunt mai vulnerabile la apariția riscurilor decât companiile mari. Afacerea și chiar soarta proprietarului firmei de dimensiuni mai mici depinde direct de succesul sau insuccesul ei. Posibilitățile de diversificare a portofoliului investițiilor personale pentru proprietarul businessului mic și mijlociu sunt limitate de posibilitățile întreprinderii proprii și fiecare bănuț este investit în afacere. În așa mod, proprietarul întreprinderii mici și mijlocii este supus unui risc cu mult mai mare decât proprietarul întreprinderii mari, care în oricare moment poate să vândă acțiunile și/sau să diversifice portofoliul său de activitate.

Pentru întreprinderile mici și mijlocii la primele etape de existență este caracteristică îmbinarea paradoxală a celui mai mare risc cu cea mai mică profitabilitate. De aceea, finanțarea privată (credite bancare, investiții ale subiecților economici din sectorul privat, persoane fizice) pentru businessul mic și mijlociu este destul de dificilă și la diferite etape este necesar ajutorul organizațiilor obștești și al statului, care sunt interesați în dezvoltarea businessului mic și mijlociu.

Se consideră că întreprinderile businessului mic și mijlociu au, de regulă, nivel de lichiditate scăzut comparativ cu întreprinderile mari. Aceasta se explică prin faptul că proprietarul întreprinderii mici și mijlocii se străduie să nu acumuleze datorii, pentru a evita situațiile de risc ce pot apărea în mediul instabil al pieței. Pe lângă aceasta, pentru întreprinderile mici și mijlocii mai este caracteristică rotația mijloacelor circulante, ceea ce este legat de mobilitatea businessului. Întreprinderile mici și mijlocii suportă mai multe dificultăți privind mobilitatea lichidităților în scopul îndeplinirii obligațiilor curente, cum ar fi datoriile creditoare și creditele bancare, ceea ce înseamnă că sunt mai puțin solvabile. Întreprinderile businessului mic și mijlociu investesc mai puțin în rezerve și datorii debitoare și în capitalul fix. Posibilitatea încheierii contractelor de arendă și locațiune este mai mare decât investițiile în achiziționarea mijloacelor fixe.

Cât despre coeficientul de autonomie, acesta are valori diferite în întreprinderile mari și în cele mici și mijlocii. În întreprinderile mici și mijlocii coeficientul de autonomie dă dovadă de insuficiență de resurse proprii în structura capitalului și semnalează creditorilor reali și potențiali despre riscurile care pot interveni în imposibilitatea de a onora obligațiunile.

De aceea, scopul cel mai important al managementului financiar al businessului mic și mijlociu este gestionarea corectă a capitalului circulant: stocurile de mărfuri și materiale, creanțele și investițiile pe termen scurt, mijloacele bănești. Aceasta aduce întreprinderii o cantitate suficientă de mijloace lichide și o face solvabilă.

Metoda coeficienților reprezintă instrumentul principal al analizei activității întreprinderii mici și mijlocii. Această metodă este legată de analiza și evaluarea structurii bilanțului întreprinderii în baza rapoartelor contabile. Acești indicatori sunt considerați suficienți pentru evaluarea stării întreprinderii mici și mijlocii. Mai mult ca atât, la caracterizarea acestor indicatori nu se operează cu articolele bilanțului, ceea ce înseamnă că este posibil de a face calcule și fără întocmirea rapoartelor complete.

Aplicând metoda coeficienților, este posibilă evaluarea nivelului veridicității datelor prezentate în rapoarte. Analiza coeficienților întreprinderilor businessului mic și mijlociu trebuie să fie însoțită în mod obligatoriu de studierea calitativă a naturii riscurilor, a nivelului calității și a numărului de clienți, a diversificării mărfurilor etc. La constatarea situațiilor de criză cei mai importanți coeficienți financiari sunt:

- coeficientul lichidității curente (Klc);
- coeficientul asigurării cu mijloace proprii (Kamp);
- coeficientul solvabilității (Ks).

Coeficientul lichidității curente (Klc) arată nivelul de asigurare a întreprinderii cu active curente necesare pentru desfășurarea activității economice și stingerea la timp a obligațiilor pe termen scurt ale întreprinderii.

Coeficientul lichidității curente se determină ca raport dintre valoarea reală a mijloacelor circulante, de care dispune întreprinderea sub formă de stocuri de mărfuri și materiale, producție finită, mijloace bănești, creanțe pe termen scurt, investiții pe termen scurt și cele mai urgente obligații ale întreprinderii sub formă de credite bancare pe termen scurt, împrumuturi pe termen scurt și alte datorii pe termen scurt.

Coeficientul calculat al lichidității curente se determină ca suma valorii reale a coeficientului lichidității curente la finele perioadei de raport și modificările valorii acestui coeficient între sfârșitul și începutul perioadei de raport, recalculat pentru perioada stabilită de restabilire (pierdere) a solvabilității.

Coeficientul este reprezentat prin formula următoare:

$$Klc = AC / DTS, \quad (1)$$

unde: AC – active circulante;

DTS – datorii pe termen scurt.

Coeficientul asigurării cu mijloace proprii (Kamp) se determină ca diferența dintre volumele surselor de mijloace proprii și valoarea reală a fondurilor fixe și a altor active extracirculante, raportată la valoarea reală a mijloacelor circulante ale întreprinderii sub formă de rezerve de producție, producție nefinisată, producție finită, mijloace bănești, datorii debitoare și alte active circulante. Coeficientul este reprezentat prin formula:

$$Kamp = (VMp - VMF) / AC, \quad (2)$$

în care: VMp – volumul mijloacelor proprii;

VMF – volumul mijloacelor fixe și al altor active extracirculante;

AC – active circulante.

Coeficientul solvabilității (Ks) sau rata solvabilității caracterizează gradul de acoperire a surselor împrumutate cu activele totale de care dispune întreprinderea. Se calculează prin formula:

$$Ks = TP / (DTL + DTS), \quad (3)$$

unde: TP – total pasive;

DTL – datorii pe termen lung;

DTS – datorii pe termen scurt.

Temei pentru recunoașterea structurii bilanțului întreprinderii nesatisfăcătoare și al întreprinderii insolubile este îndeplinirea uneia dintre următoarele condiții:

- la finele perioadei de raport $Klc < 2$;
- la finele perioadei de raport $Kamp < 0,1$.

Reieșind din perioada de șase luni și din faptul că $Klc = 2$, $Ks > 1$, întreprinderea are posibilitatea de a restabili solvabilitatea. În lipsa valorilor stabilite pentru Klc și Kamp, deci în lipsa temeiului pentru recunoașterea structurii bilanțului întreprinderii satisfăcătoare și în cazul în care Kps se calculează pentru trei luni și este mai mic decât 1, poate fi adoptată decizia privind faptul că întreprinderea în timpul apropiat nu-și poate onora obligațiunile față de creditorii.

Una dintre problemele de bază, la restabilirea lichidității și structurii satisfăcătoare a bilanțului, o constituie asigurarea echilibrului dintre mijloacele bănești și obligațiunile financiare pe termen scurt, care se obțin prin metode și mijloace diverse în dependență de condițiile impuse de situația reală a întreprinderii.

În continuare, vom efectua un calcul al acestor coeficienți, în baza datelor întreprinderilor SC „Velmgaz” SRL, „Iurs” SRL și „Bucuria-Sind” SRL, reflectând rezultatele în mod grafic.

Întreprinderea micro „Velmgaz” SRL este o societate comercială fondată în anul 2005 în conformitate cu Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, cu Legea cu privire la Societățile cu răspundere limitată, cu Legea cu privire la întreprinderile mici și mijlocii, cu alte acte normative și legislative.

Activitatea principală a întreprinderii este construcția de rețele tehnico-edilitare, adică a rețelelor ingineresti. „Velmgaz” SRL are o tradiție de câțiva ani în construirea și repararea gazoductelor bransamente de presiune medie și joasă, a apeductelor și sistemelor de canalizare, în producerea cazangeriilor de tip bloc, a punctelor de reglare a presiunii gazelor. Numărul mediu de salariați la începutul anului 2012 a fost de 5 persoane.

Calculul coeficientului lichidității curente (Klc), al coeficientul asigurării cu mijloace proprii (Kamp) și al coeficientul solvabilității (Ks) întreprinderii este prezentat în Tabelul 1 [2].

Tabelul 1

Calculul coeficienților întreprinderii SC „Velmgaz” SRL pentru anii 2007-2011

Nr. crt.	Coeficientul / Anul	2007	2008	2009	2010	2011	Nivel recomandat
1.	Coeficientul lichidității curente (Klc)	5,248	2,840	5,898	5,612	5,210	≥ 2
2.	Coeficientul asigurării cu mijloace proprii (Kamp)	0,045	0,211	- 0,286	- 0,458	- 0,721	$\geq 0,1$
3.	Coeficientul solvabilității (Ks)	6,997	2,954	6,771	6,639	6,670	> 1

Sursa: elaborat de autor (în baza rapoartelor financiare).

Rezultatele coeficienților întreprinderii SC „Velmgaz” SRL sunt prezentate în formă grafică în Figura 2.

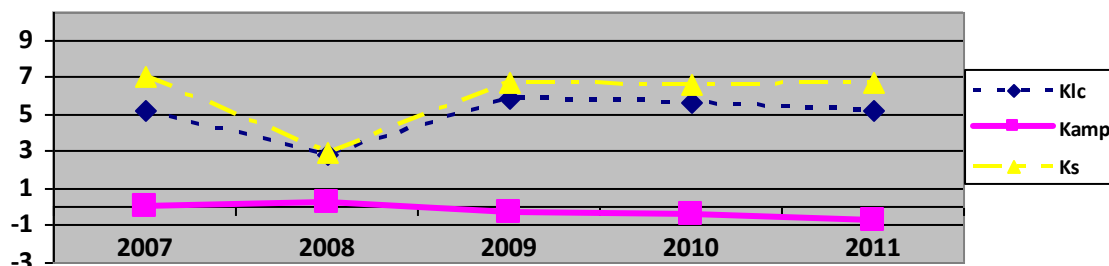

Fig.2. Rezultatele coeficienților întreprinderii SC „Velmgaz” SRL pentru anii de gestiune 2007-2011.

Sursa: elaborat de autor (în baza rapoartelor financiare).

Efectuând un studiu, în complexitate, al acestor coeficienți în cadrul unității comerciale „Velmgaz” SRL, am observat că în anul 2007 coeficientul lichidității curente este de 5,248, caracterizându-se printr-o structură nesatisfăcătoare a bilanțului întreprinderii, iar începând cu anul 2008 se îndeplinește a doua condiție $Kamp < 0,1$, deci este necesară folosirea unui mecanism de restabilire a nivelului eficient de solvabilitate.

Societatea cu Răspundere Limitată „Iurs” este o întreprindere mică creată în conformitate cu Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, cu Legea cu privire la Societățile cu răspundere limitată, cu Legea cu privire la întreprinderile mici și mijlocii, cu alte acte normative și legislative. A fost înregistrată la Camera Înregistrării de Stat pe lângă Ministerul Justiției al Republicii Moldova la data de 27.01.1993 având sediul în mun. Chișinău.

Activitatea principală este comerțul cu amănuntul, prestarea serviciilor în domeniul alimentației publice și a serviciilor de arendă. Numărul mediu de salariați la începutul anului 2012 a fost de 21 persoane.

Calculul coeficienților întreprinderii „Iurs” SRL este dat în Tabelul 2 [3].

Tabelul 2

Calculul coeficienților întreprinderii „Iurs” SRL pentru anii 2007-2011

Nr. crt.	Coeficientul / Anul	2007	2008	2009	2010	2011	Nivel recomandat
1.	Coeficientul lichidității curente (Klc)	1,368	2,904	11,361	3,744	2,446	≥ 2
2.	Coeficientul asigurării cu mijloace proprii (Kamp)	- 2,814	- 1,928	- 0,564	- 2,597	- 4,812	$\geq 0,1$
3.	Coeficientul solvabilității (Ks)	8,323	1,183	1,165	1,236	1,168	> 1

Sursa: elaborat de autor (în baza rapoartelor financiare).

Rezultatele coeficienților întreprinderii „Iurs” SRL sunt prezentate în formă grafică în Figura 3.

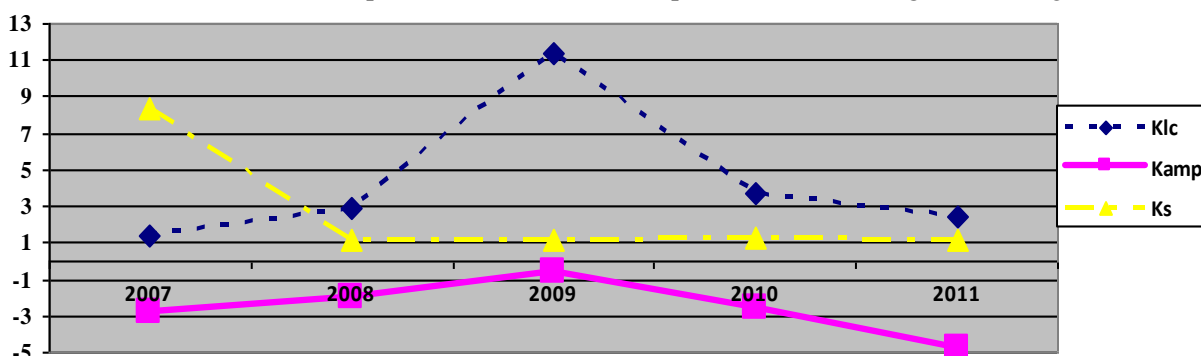

Fig.3. Rezultatele coeficienților întreprinderii „Iurs” SRL pentru anii de gestiune 2007-2011.

Sursa: elaborat de autor (în baza rapoartelor financiare).

Studiind în complexitate coeficienții ce caracterizează solvabilitatea întreprinderii „Iurs” SRL, putem afirma că, începând cu anul 2008, condiția $Klc < 2$, cu precizie 2,904, ceea ce presupune riscul în viitorul apropiat de înregistrare a structurii nesatisfăcătoare a bilanțului, fapt confirmat și în anul 2009, când coeficientul lichidității curente a depășit cu mult nivelul recomandat (11,361), iar a doua condiție $Kamp < 0,1$ nu se îndeplinește în nicio perioadă de analiză, ținând cont de situația pozitivă cu privire la coeficientul de asigurare cu mijloace proprii. La momentul actual este totuși necesară implementarea unui mecanism de restabilire a nivelului de solvabilitate al întreprinderii.

O altă întreprindere analizată este întreprinderea medie „Bucuria-Sind” SRL, creată, la data de 13.04.1999, în conformitate cu Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, cu Legea cu privire la Societățile cu răspundere limitată, cu Legea cu privire la întreprinderile mici și mijlocii, cu alte acte normative și legislative, Domeniul principal de activitate este prestarea serviciilor balneare, iar numărul mediu scriptic al personalului la începutul anului 2012 era de 89 salariați.

Stațiunea Balneo-climaterică „Bucuria-Sind” SRL își desfășoară activitatea în orașelul Vadul lui Vodă.

Calculul coeficienților întreprinderii „Bucuria-Sind” SRL poate fi observat în Tabelul 3 [4].

Tabelul 3

Calculul coeficienților întreprinderii „Bucuria-Sind” SRL pentru anii 2007-2011

Nr. crt.	Coeficientul / Anul	2007	2008	2009	2010	2011	Nivel recomandat
1.	Coeficientul lichidității curente (Klc)	0,223	0,221	0,205	0,187	1,337	≥ 2
2.	Coeficientul asigurării cu mijloace proprii (Kamp)	- 16,623	- 10,107	- 13,204	- 4,100	- 1,435	$\geq 0,1$
3.	Coeficientul solvabilității (Ks)	2,198	1,640	1,786	0,644	2,796	> 1

Sursa: elaborat de autor (în baza rapoartelor financiare).

Rezultatele coeficienților întreprinderii „Bucuria-Sind” SRL sunt prezentate în formă grafică în Figura 4.

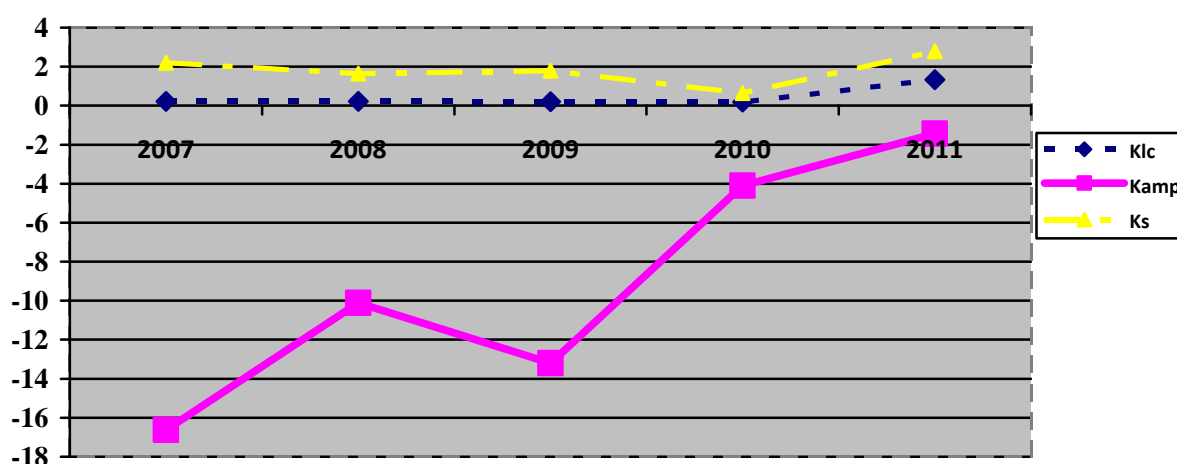

Fig.4. Rezultatele coeficienților întreprinderii „Bucuria-Sind” SRL pentru anii de gestiune 2007-2011.

Sursa: elaborat de autor (în baza rapoartelor financiare).

Pornind de la situația financiară reală, în cadrul întreprinderii „Bucuria-Sind” SRL condițiile $Klc \geq 2$, $Kamp \geq 0,1$ sunt îndeplinite pe parcursul tuturor perioadelor analizate, în timp ce condiția $Ks > 1$ este îndeplinită doar în anul 2010.

În temeiul analizei indicatorilor enumerați mai sus poate fi adoptată decizia privind:

- structura bilanțului întreprinderii (dacă este nesatisfăcătoare, întreprinderea este insolubilă);
- posibilitatea întreprinderii datornice de a-și restabili solvabilitatea;
- pierderea eventuală a solvabilității întreprinderii, când ea în timpul apropiat nu-și va putea onora obligațiile față de creditori.

Ca metodă eficientă de analiză financiară operativă a activității stabile a întreprinderii mici și mijlocii poate deveni determinarea „rezervelor de rezistență financiară”. Rezerva de rezistență financiară depinde de așa indicator financiar cum este pragul rentabilității (punctele de cotitură). Pentru determinarea acestui indicator sunt suficiente datele raportului administrativ, ceea ce îl face mai operativ pentru evaluarea activității curente a întreprinderii.

Evaluarea la timp a structurii antreprenoriale mici și mijlocii permite de a lua la timp măsurile corespunzătoare și de a aduce întreprinderea la un nivel de dezvoltare stabilă.

În situația unei eventuale crize stabilite este necesar de a:

- stabili controlul asupra situației;
- centraliza adoptarea deciziilor-cheie. De a revizui structura organizațională a întreprinderii, de a consolida deciziile prin documente de reglementare;
- instala sistemul de raportare și coordonare a deciziilor în domeniile importante de activitate;
- suspenda executarea deciziilor dubioase, plăților, contractelor, proiectelor etc.; de a limita suma cheltuielilor la toate tipurile de resurse; de a lichida zonele problematice din activitate;
- stabili relația cu mediul extern și intern; de a neutraliza informația negativă în jurul întreprinderii în situație de criză și de a formula așteptări optimiste.

În concluzie, formarea programului anticriză trebuie să fie precedată de analiza activității financiar-economice a întreprinderii, a activelor ei, pasivelor, a datoriilor debitoare și creditoare, a nivelului de asigurare cu mijloace proprii etc. Aceasta va permite de a depista cauzele stării de criză, de a stabili metodele de depășire a acesteia. Analiza situației financiare și a solvabilității structurilor antreprenoriale mici și mijlocii se efectuează cu utilizarea diferitelor metode de studiere a proceselor economice în dinamică. Aceste metode se deosebesc printr-un set de indicatori și metode de depistare a legăturilor reciproce între ele, precum și în baza datelor necesare pentru calcularea raporturilor dintre indicatori.

Bibliografie:

1. BURLACU, N., TCACI C. *Viabilitatea întreprinderii prin managementul anticriză*. Chișinău: ULIM, 2012. 291 p.
2. Rapoartele financiare ale întreprinderii „Velmgaz” SRL pe anii 2007-2011.
3. Rapoartele financiare ale întreprinderii „Iurs” SRL pe anii 2007-2011.
4. Rapoartele financiare ale întreprinderii „Bucuria-Sind” SRL pe anii 2007-2011.
5. ФОМИН, Я.А. *Диагностика кризисного состояния предприятия*. Москва: Юнити-Дана, 2003. 350 с.

Prezentat la 17.05.2013